

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра ортопедичної стоматології

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи
Едуард БУРЯЧКІВСЬКИЙ

« 4 » березня 20 23

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ФУНКЦІОНАЛЬНО - ЕСТЕТИЧНА СТОМАТОЛОГІЯ**

Рівень вищої освіти: третій (освітньо-науковий)

Кваліфікація: Доктор філософії

Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»

Спеціальність: 221 «Стоматологія»

Освітньо-наукова: «Стоматологія»

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми «Стоматологія» підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти з спеціальності 221 «Стоматологія» галузі знань 22 «Охорона здоров'я», ухваленою Вченою Радою ОНМедУ (протокол №8 від 29 червня 2023 року).

Розробники:

Завідувач кафедри ортопедичної стоматології д. мед.н., професор Рожко П.Д., доцент, к.мед.н. Шахновський І.В., завуч кафедри Чередниченко А.В.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри ортопедичної стоматології. Протокол № 14 від «30» серпня 2023 р.

Завідувач кафедри Павло РОЖКО

Погоджено із гарантом ОШІ Анатолій ГУЛЮК

Схвалено предметною цикловою методичною комісією з стоматологічних дисциплін ОНМедУ. Протокол № 1 від «08» серпня 2023 р.

Голова предметної циклової методичної комісії з стоматологічних дисциплін Володимир КРИКЛЯС

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри ортопедичної стоматології Протокол № _____ від «__» _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____ Павло РОЖКО

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри ортопедичної стоматології Протокол № _____ від «__» _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____ Павло РОЖКО

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Загальна кількість: Кредитів: 3 Годин: 90 Змістових модулів: 1	Галузь знань 22 «Охорона здоров'я» Спеціальність 221 «Стоматологія» Рівень вищої освіти Третій (освітньо-науковий)	Денна форма навчання Дисципліна вільного вибору
		Рік підготовки: 2
		Семестр III-IV
		Лекції (0 год.)
		Семінарські (46 год.)
		Практичні (0 год.)
		Лабораторні (0 год.)
		Самостійна робота (44 год.)
		у т. ч. індивідуальні завдання (0 год.)
		Форма підсумкового контролю - залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни — компетентності, програмні результати навчання

Мета викладання курсу за вибором «Функціонально - естетична стоматологія» є досягнення цілей дисципліни «Ортопедична стоматологія», що встановлюються на основі ОНП підготовки лікаря за спеціальністю «Стоматологія» відповідно до блоку її змістових модулів та є основою для побудови змісту даного курсу за вибором. Опис цілей сформульовано через вміння у вигляді цільових завдань (дій). На підставі кінцевих цілей до змістового модулю сформульовані конкретні цілі у вигляді певних умінь (дій), цільових завдань, що забезпечують досягнення кінцевої мети вивчення дисципліни.

Завдання: вивчення курсу за вибором «Функціонально - естетична стоматологія» є: навчити здобувачів вищої освіти проводити обстеження пацієнтів в клінічному кабінеті з використанням стоматологічного обладнання та інструментарію; навчити здобувачів аналізувати діагностичні моделі пацієнтів з різними видами патології зубощелепного апарату; на основі клінічного мислення вибирати методи відновлення дефектів зубів та зубних рядів; навчити здобувачів виконувати практичні навички під час клінічного прийому пацієнтів з різними дефектами зубощелепного апарату; навчити здобувачів вирішувати ситуаційні задачі, що мають клінічне спрямування.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів таких компетентностей:

- **Загальних (ЗК):**

ЗК 5. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми, здатність генерувати нові ідеї.

ЗК 6. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

- **Спеціальних/фахових (СК/ФК):**

СК 1. Глибокі знання і систематичне розуміння предметної області за напрямом та тематикою наукових досліджень у галузі медицини, майбутньої професійної діяльності у сфері вищої медичної освіти.

СК 5. Здатність застосовувати сучасні методи наукового дослідження.

СК 6. Здатність проводити коректний аналіз та узагальнення результатів наукового дослідження.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 3. Інтерпретувати та аналізувати інформацію, коректно оцінювати нові й складні явища та проблеми критично, самостійно і творчо.

ПРН 9. Винаходити нові способи діагностики, лікування та профілактики стоматологічних захворювань.

ПРН 15. Оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

- **знати:**

— етіологію, патогенез, класифікацію, клінічні прояви, сучасні стандарти діагностики, диференціальну діагностику, лікування, невідкладну допомогу, профілактику, прогноз при стоматологічних захворюваннях та їх ускладненнях;

— актуальні наукові завдання та проблеми стоматології;

— сучасні підходи й методи до виконання міждисциплінарних наукових досліджень;

- **вміти:**

1. Проводити аналіз типової та атипової клінічної картини найбільш поширених стоматологічних захворювань та їх ускладнень;

– Визначити тактику ведення хворих з органною патологією, яка має прояви в порожнині рота;

– Складати план обстеження хворого та аналізувати дані лабораторних та інструментальних обстежень найбільш поширених стоматологічних захворювань та їх ускладнень, прогнозування результатів обстеження;

2. Проводити новітні методи лікування в стоматології;

3. Зміст навчальної дисципліни

Тема № 1. Артикуляційна рівновага. Білатеральна будова організму.

Теорія артикуляційної рівноваги (теорія Годона) Теорія відносної фізіологічної рівноваги (А.Я. Катц). Білатеральна симетрія. Типи симетрії різних організмів.

Тема № 2. Формування та заміщення зубних рядів. Функціональні принципи моделювання зубів та зубних рядів.

Формування зубів та зубних рядів. Анатомія зубів та зубних рядів. Форма зубних рядів. Заміщення дефектів зубних рядів. Прикус та його види. Особливості моделювання різних груп зубів при різних видах прикусу.

Тема № 3. Дизайн посмішки. Мімічна та жувальна мускулатура, як фактори естетичного формування. Естетичні проблеми різних вікових групах.

Моделювання посмішки. Взаємозв'язок мімічної та жувальної мускулатури в естетичному формуванні посмішки. Гармонія та баланс між м'якими та твердими тканинами порожнини рота у людей різних вікових категорій та статі.

Тема № 4. Архітектонічна краса обличчя. Щелепно-лицьова ділянка. Жувальний апарат та зубо-щелепна система. Тіло людини й золотий перетин. Пропорції обличчя.

Анатомія обличчя. Архітектура обличчя. Анатомія щелепно-лицьової ділянки. Анатомія зубо-щелепного апарату. Взаємозв'язок жувального апарату та зубо-щелепної системи. Історія виникнення терміну «золотий перетин». Пропорції тіла та обличчя.

Тема № 5. Поняття термінів «косметика» й «естетика». Елементи естетичної культури. Естетична стоматологія. Історія виникнення стоматологічної естетики.

Поняття термінів «косметика» й «естетика». Поняття естетична культура, естетична стоматологія. Історія виникнення стоматологічної естетики. Основні принципи естетичної стоматології.

Тема № 6. Основи естетичного аналізу. Аналіз обличчя, ротової порожнини. Посмішка, класифікація. Етапи й типи посмішок.

Естетичний аналіз щелепно-лицевої ділянки. Горизонтальні та вертикальні параметри обличчя. Вивчення та аналіз фотографії. Комплексний аналіз обличчя та ротової порожнини. Класифікація посмішки. Етапи формування посмішки. Типи посмішки.

Тема № 7. Колір та оптичні параметри зуба. Фактори впливу на відновлення колірної гама.

Кольорові параметри зуба. Оптико естетичні параметри зуба. Особливості визначення кольору зуба. Оптимальні умови для визначення кольору. Можливості відтворення кольору природних зубів.

Тема № 8. Види та причини оптичних ілюзій. Ілюзії кольору. Створення ілюзії в стоматології. Залік.

Термін ілюзія. Види оптичних ілюзій. Причини виникнення оптичних ілюзій. Ілюзорне сприйняття кольору. Ілюзії кольору в стоматології. Залік.

4. Структура навчальної дисципліни

Назва теми	Кількість годин		
	Усього	у тому числі	
		Семінарські	СРС
Тема № 1. Артикуляційна рівновага. Білатеральна будова організму.	8	4	4
Тема № 2. Формування та заміщення зубних рядів. Функціональні принципи моделювання зубів та зубних рядів.	11	6	5
Тема № 3. Дизайн посмішки. Мімічна та жувальна мускулатура, як фактори естетичного формування. Естетичні проблеми різних вікових групах.	11	6	5
Тема № 4. Архітектонічна краса обличчя. Щелепно-лицьова ділянка. Жувальний апарат та зубо-щелепна система. Тіло людини й золотий перетин. Пропорції обличчя.	12	6	6
Тема № 5. Поняття термінів «косметика» й «естетика». Елементи естетичної культури. Естетична стоматологія. Історія виникнення стоматологічної естетики.	12	6	6
Тема № 6. Основи естетичного аналізу. Аналіз обличчя, ротової порожнини. Посмішка, класифікація. Етапи й типи посмішок.	12	6	6
Тема № 7. Колір та оптичні параметри зуба. Фактори впливу на відновлення колірної гама.	12	6	6
Тема № 8. Види та причини оптичних ілюзій. Ілюзії кольору. Створення ілюзії в стоматології. Залік.	12	6	6
Усього годин	90	46	44

5. Теми лекційних/семінарських/практичних/лабораторних занять

5.1. Теми лекційних занять

Лекційні заняття не передбачені

5.2. Темі семінарських занять

Семінарські заняття не передбачені.

5.3. Темі практичних занять

№	Назва теми	Кількість годин
1.	Артикуляційна рівновага. Білатеральна будова організму.	4
2.	Формування та заміщення зубних рядів. Функціональні принципи моделювання зубів та зубних рядів.	6
3.	Дизайн посмішки. Мімічна та жувальна мускулатура, як фактори естетичного формування. Естетичні проблеми різних вікових групах.	6
4.	Архітектонічна краса обличчя. Щелепно-лицьова ділянка. Жувальний апарат та зубо-щелепна система. Тіло людини й золотий перетин. Пропорції обличчя.	6
5.	Поняття термінів «косметика» й «естетика». Елементи естетичної культури. Естетична стоматологія. Історія виникнення стоматологічної естетики.	6
6.	Основи естетичного аналізу. Аналіз обличчя, ротової порожнини. Посмішка, класифікація. Етапи й типи посмішок.	6
7.	Колір та оптичні параметри зуба. Фактори впливу на відновлення колірної гами.	6
8.	Види та причини оптичних ілюзій. Ілюзії кольору. Створення ілюзії в стоматології. Залік.	6
	Разом	46

5.4. Темі лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені.

6. Самостійна робота здобувача вищої освіти

№	Назва теми	Кількість годин
1.	Підготовка до семінарського заняття. Тема № 1. Артикуляційна рівновага. Білатеральна будова організму.	4
2.	Підготовка до семінарського заняття. Тема № 2. Формування та заміщення зубних рядів. Функціональні принципи моделювання зубів та зубних рядів.	5
3.	Підготовка до семінарського заняття. Тема № 3. Дизайн посмішки. Мімічна та жувальна мускулатура, як фактори естетичного формування. Естетичні проблеми різних вікових групах.	5
4.	Підготовка до семінарського заняття. Тема № 4. Архітектонічна краса обличчя. Щелепно-лицьова ділянка. Жувальний апарат та зубо-щелепна система. Тіло людини й золотий перетин. Пропорції обличчя.	6
5.	Підготовка до семінарського заняття. Тема № 5. Поняття термінів «косметика» й «естетика». Елементи естетичної культури. Естетична стоматологія. Історія виникнення стоматологічної естетики.	6
6.	Підготовка до семінарського заняття. Тема № 6. Основи естетичного аналізу. Аналіз обличчя, ротової порожнини. Посмішка, класифікація. Етапи й типи посмішок.	6
7.	Підготовка до семінарського заняття. Тема № 7. Колір та оптичні параметри зуба. Фактори впливу на відновлення колірної гами.	6

8.	Підготовка до семінарського заняття. Тема № 8. Види та причини оптичних ілюзій. Ілюзії кольору. Створення ілюзії в стоматології. Залік.	6
	Разом	44

7. Методи навчання

Практичні заняття: проведення контролю знань, умінь і навичок здобувачів, постановка загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю здобувачів, виконання завдань з їх обговоренням.

Самостійна робота: самостійна робота з рекомендованою основною та додатковою літературою, з електронними інформаційними ресурсами.

8 Поточний контроль: оцінювання активності здобувачів у бесіді, дискусії; уміння формулювати і відстоювати свою позицію.

Підсумковий контроль: залік.

Оцінювання поточної навчальної діяльності на практичному занятті : усне опитування, оцінювання доповідей та уміння формулювати і відстоювати свою позицію, оцінювання активності на занятті, оцінювання виконання практичних навичок.

Критерії оцінювання на практичному занятті за національною шкалою:

Оцінка	Критерії оцінювання
Відмінно «5»	Здобувач бездоганно засвоїв теоретичний матеріал теми заняття, демонструє глибокі і всебічні знання відповідної теми, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок.
Добре «4»	Здобувач добре засвоїв теоретичний матеріал заняття, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; володіє практичними навичками, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при виконанні практичних навичок.
Задовільно «3»	Здобувач загалом опанував теоретичні знання навчальної теми, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають у студента невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю, припускається помилок при виконанні практичних навичок
Незадовільно «2»	Здобувач не опанував навчальний матеріал теми, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані.

Залік виставляється здобувачу, який виконав усі завдання робочої програми навчальної дисципліни, приймав активну участь у практичних заняттях, виконав та захистив індивідуальне завдання та має середню поточну оцінку не менше ніж 3,0 і не має академічної заборгованості.

Залік здійснюється: на останньому занятті до початку екзаменаційної сесії - при стрічковій системі навчання, на останньому занятті – при цикловій системі навчання. Оцінка за залік є

середньоарифметичною за всіма складовими за традиційною чотирибальною шкалою і має величину, яка округлюється за методом статистики з двома десятковими знаками після коми.

9. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Отриманий середній бал за навчальну дисципліну для здобувачів, які успішно опанували робочу програму навчальної дисципліни, конвертується з традиційної чотирибальної шкали у бали за 200-бальною шкалою, як наведено у таблиці:

Таблиця конвертації традиційної оцінки у багатобальну шкалу

Традиційна чотирибальна шкала	Багатобальна 200-бальна шкала
Відмінно («5»)	185 – 200
Добре («4»)	151 – 184
Задовільно («3»)	120 – 150
Незадовільно («2»)	Нижче 120

Багатобальна шкала (200-бальна шкала) характеризує фактичну успішність кожного здобувача із засвоєння освітньої компоненти. Конвертація традиційної оцінки (середній бал за навчальну дисципліну) в 200-бальну виконується інформаційно-технічним відділом Університету.

Відповідно до отриманих балів за 200-бальною шкалою, досягнення здобувачів оцінюються за рейтинговою шкалою ECTS. Подальше ранжування за рейтинговою шкалою ECTS дозволяє оцінити досягнення здобувачів з освітньої компоненти, які навчаються на одному курсі однієї спеціальності, відповідно до отриманих ними балів.

Шкала ECTS є відносно-порівняльною рейтинговою, яка встановлює належність здобувача до групи кращих чи гірших серед референтної групи однокурсників (факультет, спеціальність). Оцінка «А» за шкалою ECTS не може дорівнювати оцінці «відмінно», а оцінка «В» – оцінці «добре» тощо. При конвертації з багатобальної шкали межі оцінок «А», «В», «С», «D», «Е» за шкалою ECTS не співпадають з межами оцінок «5», «4», «3» за традиційною шкалою. Здобувачі, які одержали оцінки «FX» та «F» («2») не вносяться до списку здобувачів, що ранжуються. Оцінка «FX» виставляється здобувачам, які набрали мінімальну кількість балів за поточну навчальну діяльність, але яким не зарахований підсумковий контроль. Оцінка «F» виставляється здобувачам, які відвідали усі заняття з дисципліни, але не набрали середнього балу (3,00) за поточну навчальну діяльність і не допущені до підсумкового контролю.

Здобувачі, які навчаються на одному курсі (однієї спеціальності), на підставі кількості балів, набраних з дисципліни, ранжуються за шкалою ECTS таким чином:

Конвертація традиційної оцінки з дисципліни та суми балів за шкалою ECTS

Оцінка за шкалою ECTS	Статистичний показник
A	Найкращі 10% здобувачів
B	Наступні 25% здобувачів
C	Наступні 30% здобувачів
D	Наступні 25% здобувачів
E	Наступні 10% здобувачів

10. Методичне забезпечення

- Робоча програма навчальної дисципліни
- Силабус
- Методичні розробки до практичних занять

11. Питання для підготовки до підсумкового контролю

1. Суть теорії артикуляційної рівноваги.
2. Теорія відносної фізіологічної рівноваги.
3. Що таке білатеральна будова організму?

4. Типи симетрії тіла тварин.
5. Формування та заміщення зубних рядів.
6. Функціональні принципи моделювання фронтальних зубів.
7. Функціональні принципи моделювання бічних зубів.
8. Функціональні принципи моделювання зубних рядів.
9. Що таке дизайн посмішки в стоматології?
10. Етапи, які включає дизайн посмішки.
11. Мімічна та жувальна мускулатура, як фактори естетичного формування.
12. Естетичні проблеми різних вікових групах.
13. Складові архітекtonіки обличчя.
14. Архітекtonічна краса обличчя.
15. Щелепно-лицева ділянка.
16. Складові жувального апарату та зубо-щелепної системи.
17. Взаємозв'язок жувального апарату та зубо-щелепної системи.
18. Тіло людини й золотий перетин.
19. Пропорції обличчя людини.
20. Поняття термінів «косметика» й «естетика».
21. Елементи естетичної культури.
22. Поняття естетична стоматологія.
23. Історія виникнення стоматологічної естетики.
24. Основи естетичного аналізу.
25. Аналіз обличчя, ротової порожнини.
26. Посмішка, класифікація.
27. Етапи й типи посмішок.
28. Колір та оптичні параметри зуба.
29. Фактори впливу на відновлення колірної гами.
30. Види та причини оптичних ілюзій.
31. Ілюзії кольору.
32. Створення ілюзії в стоматології.

12. Рекомендована література

Основна:

1. Естетичні акценти стоматології: посібник/М.Я. Нідзельський, Є.Г. Шиян, Г.М. Давиденко. – Вінниця : Нова книга, 2016.-208с.: іл

Додаткова:

1. Основы деонтологии в стоматологии. Пособие для студентов и врачей /Под ред. Г.П.Рузина. –Вінниця: Нова книга, 2008. -120с.
2. БернарТуати, Пол Миара, ДэнНэтэнсон. Эстетическаястоматология и керамическиереставрации. Пер. с англ.. – М.: ИздательскийДом «Высшееобразование и Наука», 2004. – 448 с.
3. Криспин Б.Д., Хевлетт Е.Р., Джо Я.Х. Современная эстетическая стоматология. Практические основы. Пер. с англ.; Под ред. Т.Ф.Виноградова. – Изд-во «Квинтэссенция», 2003 – 303 с.
4. Шмідзер Й. Естетична стоматологія Кольоровий атлас .-ГалДент, 2005.-312с., 952 іл.

13. Електронні інформаційні ресурси

1. Державний Експертний Центр МОЗ України <http://www.dec.gov.ua/index.php/ua/>
2. Національна наукова медична бібліотека України <http://library.gov.ua/>
3. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua/>